FOTÓ: BARABÁS ÁKOS

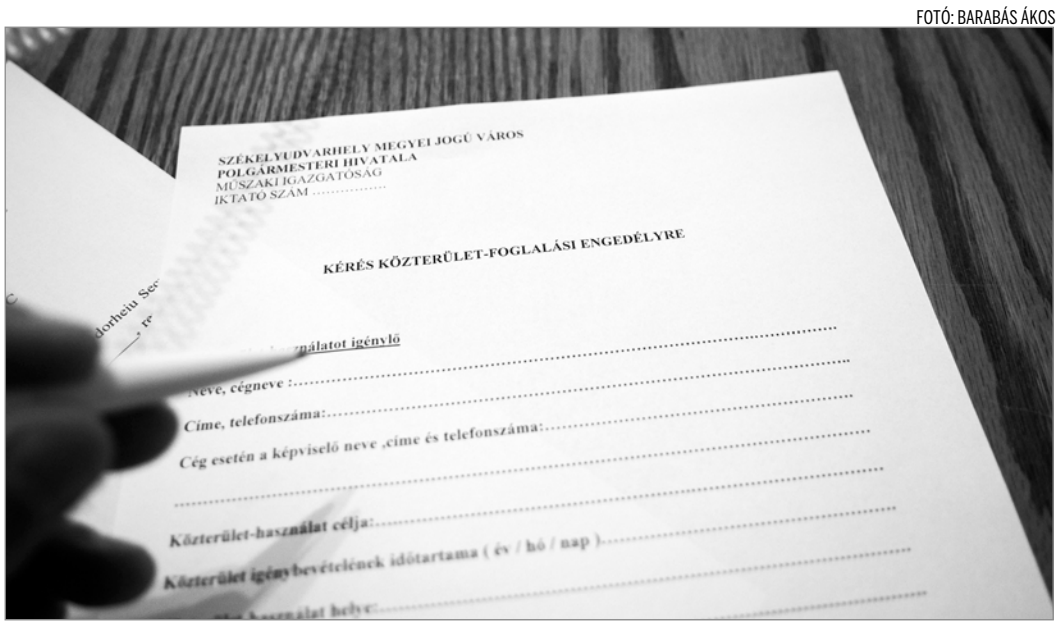

A hivatalhoz címzett magyar nyelvű kérvénynek nem csak Székelyudvarhelyen kellene természetesnek lennie

FOLYTATÁS A 6. OLDALRÓL

Lapcsaládunknak nyilatkozva Horváth Anna, a szövetség önkormányzatokért felelős ügyvezető alelnöke is az anyanyelvhasználat kiterjesztését gátoló pénzügyi és jogi akadályokra hívta fel a figyelmet.

Bár az RMDSZ – belátva, hogy gyakran a magyar választottak sem érvényesítik a nyelvhasználatra vonatkozó jogokat – a 2016-os önkormányzati választások előtt valamennyi jelöltjével nyilatkozatot íratott alá annak a vállalásáról, hogy hatáskörüknek megfelelően érvényesítik a nyelvhasználati jogokat az önkormányzatukban, az illetékes szerint az RMDSZ-es önkormányzatok esetében is számos kérdést vet fel a helyi közigazgatási törvény kisebbségi jogokra vonatkozó előírásainak a gyakorlatba ültetése. „Az RMDSZ azt várja el a szövetség képviselői által vezetett önkormányzatoktól, hogy mindent, amit a törvény előír, kivitelezzen és ültessen gyakorlatba" – fogalmazott Horváth Anna, amikor arról kérdeztük, hogy a szövetség hogyan felügyeli saját elöljárói körében a folyamatot. Kifejtette, elsősorban a kis községek esetében akadály a pénzhiány. A szórványban az okoz gondot, hogy sikerül-e rávenni a többséget anyagi forrás elkülönítésének céljára. Rámutatott, ezért is szerepel az RMDSZ közigazgatási törvényt módosító tervezetében, hogy a szükséges pénzt előírt költségvetési tételként vagy pályázati alap, vagy valamilyen többletszorzó formájában kapják meg az önkormányzatok. „Hogy a jog ne csak előírt jog legyen, hanem annak a gyakorlati alkalmazása se ütközzön ellenállásba, és ne pillanatnyi politikai alkun vagy annak a be nem tartásán múljon" – fogalmazott Horváth Anna.

A jelenlegi szabályozás másik hiányosságának értékelte, hogy a törvény jelenleg előír bizonyos jogokat, de az alkalmazás miténtjét nem követi le. „Ebben a pillanatban például nem tudsz egy köztisztviselői vizsgát meghirdetni – és ezt számtalan példa mutatta az elmúlt néhány évben –, hogy a magyar nyelv ismerete kötelező kritériumként szerepeljen" – példálózott Kolozsvár volt alpolgármestere, aki szerint az is elképzelhető, hogy személyzet hiányában nem érvényesül a törvény.

Az illetékes rámutatott: a helyi közigazgatási törvényt módosító tervezete kapcsán az RMDSZ fel akarta tárni a jelenlegi valós helyzetet, és szétküldött egy kérdőívet azokon a településeken, ahol húsz százaléknál nagyobb a magyarság aránya. A kérdőíven minden törvény adta jogra vonatkozó kérdés szerepel. „Annak függvényében, hogy milyen válaszokat kapunk, próbálunk majd segíteni. Akár pert indítani, és közigazgatási úton kérni bizonyos jogok érvényesítését" – nyilatkozta pár hete lapcsaládunknak Horváth Anna.

Mint mondta, az anyanyelvhasználatra vonatkozó előírások gyakorlatba ültetését az is gátolja, hogy nem explicit a törvény, különböző értelmezésekre ad lehetőséget. Emiatt az elöljárók szembesülhetnek egy-egy perrel, „amelynek végeredményeként az intézményvezető nyakába is varrhatnak olyan összegeket, amelyeket nem képes kifizetni" – hívta fel a figyelmet a politikus.

„Újrarajzolnák" a jogi keretet

Horváth Anna elmondta, az említett akadályok miatt az RMDSZ igyekszik a törvény módosításakor a legrészletesebben kidolgozni a jogszabályt, az alkalmazhatóságát. „Megtanultuk az elmúlt évek tapasztalatából, a gyakran csak papíron alkalmazható, létező jogok esetéből, hogy nekünk, amikor törvényt módosítunk, bármilyen törvényi előírást megfogalmazunk, minél kevesebb részletét kell az alkalmazási normák kidolgozójára hagyni – amely mindig a kormány vagy egy minisztérium. Erre törekszünk, és ez legalább akkora tétje a helyi közigazgatási törvény módosításának, mint a százalékokra vonatkozó módosítás" – összegezett Horváth Anna.

A helyi közigazgatási törvény módosítására vonatkozó, a parlament elé terjesztett RMDSZ-es tervezet ugyanis amellett, hogy a nyelvhasználati küszöböt 20-ról 10 százalékra csökkentené, és alternatív küszöböt vezetne be, az anyagi források biztosítására is kitér, ellenőrzési mechanizmusokat, valamint a törvényszegők büntetését is előírja. A szövetség ebben egyébként épp a regionális és kisebbségi nyelvek chartájára hivatkozva próbálta módosítani a törvény nyelvhasználati fejezetét úgy, hogy az vonatkozzék az utcanevekre is. A képviselőház által pár hete elvetett törvénymódosítási kezdeményezést jelenleg a felsőház vitatja.

A helyi közigazgatási törvény – mint ismeretes – azon településeken nyújt anyanyelv-használati jogokat valamely kisebbség számára, ahol e kisebbség helyi aránya meghaladja a húsz százalékot.

Az anyanyelv-használati előírásokat januártól egyébként az egészségügyi és szociális intézményekre is kiterjesztik. A képviselőház idei döntése értelmében azokon a településeken, ahol a kisebbség számaránya eléri a 20 százalékot vagy az 5000 főt, ezek kötelesek lesznek az adott kisebbség nyelvén beszélő személyzet alkalmazni. A lapunk által korábban megkérdezett orvosok úgy vélték, bár a rendelkezés hasznos, a személyzethiány miatt kérdéses a megvalósíthatósága.

Perekkel hoznának új trendet

A CEMO 2016 januárjában jelentette be, hogy stratégiai pereket indít a 43 százalékban magyarok által lakott Marosvásárhely, a 38 százalékban magyarok által lakott Szatmárnémeti és a 24 százalékban magyarok által lakott Nagyvárad kétnyelvű utcanévtábláinak ügyében. Utóbbi települést az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) jogerős ítélete is kötelezi a kétnyelvű táblák kihelyezésére. A városvezetés szerint egyelőre a megvalósításhoz szükséges anyagi forrásokat keresik.

A szervezet az RMDSZ helyzetfelmérését megelőzve tavaly indított egy projektet is, amelynek célja a jogszabály magyar nyelvre vonatkozó rendelkezéseinek, gyakorlati alkalmazásának a felmérése. „Az eredmények és a válaszok elkeserítőek voltak. Azontúl, hogy közelharcot kellett vívnunk a polgármesterekkel, hogy iktassák levelünket, amelyet tértivevénnyel küldtünk el több mint harminc hivatalba, voltak, akik üvöltözve hívtak fel, mit képzelünk magunkról, hiszen ők magyarok, legyen nekünk ennyi elég" – osztotta meg lapcsaládunkkal a tapasztalatokat Szigeti Enikő.

Az ügyvezető elnök elsősorban a magyar döntéshozók, politikum hozzáállását kifogásolja. „Amióta én Romániában dolgozom a CEMO-ban, folyton arról hallok, hogy miért nem lehet az anyanyelvhasználatra vonatkozó jogszabályokat alkalmazni. Arról keveset hallok, hogy miként oldották meg. Fontos lenne, ha ez a trend megváltozna, és a megoldásokat ismertetnénk, egymás között a polgármesterek ezekről beszélnének, és nem azt hajtogatnák folyton, hogy drága és nem lehetséges" – fogalmazott Szigeti Enikő. Rámutatott, meglátása szerint vannak változások e téren, és működnek, nem kellett hozzá sok, csak kis nyomásgyakorlás vagy némi politikai akarat.

PAP MELINDA

FOTÓ: BODA L. GERGELY

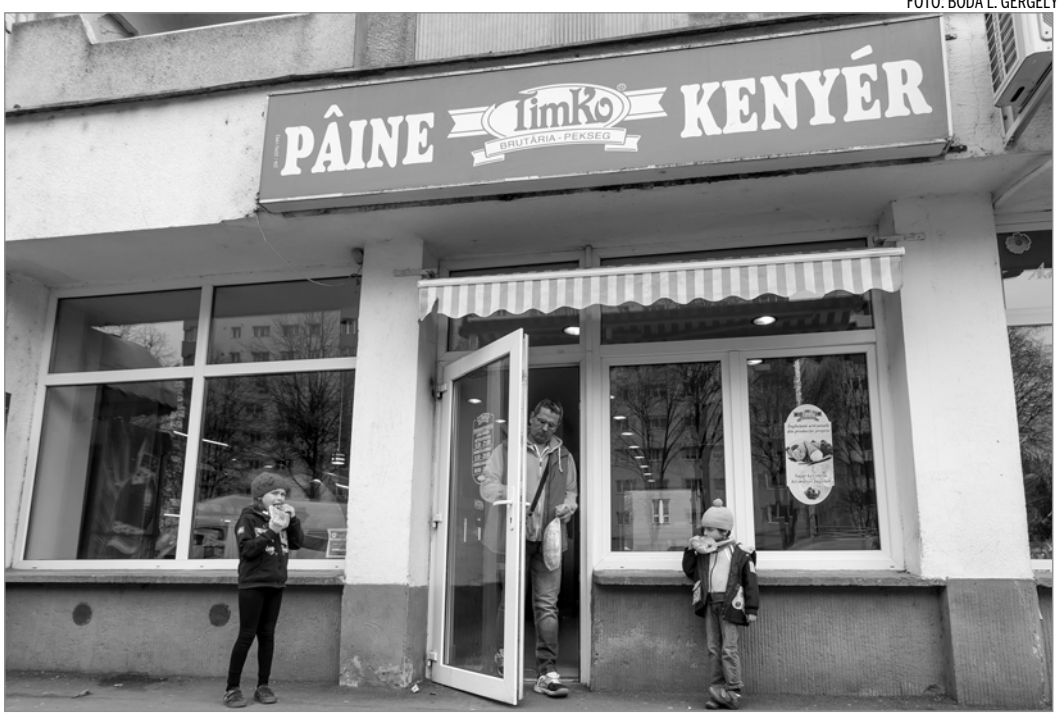

Ha természetessé válna a kétnyelvűség, nem lenne meglepetés sehol sem a magyar beszéd

ARCHÍV

Kelemen Hunor (középen) és Kereskényi Gábor (jobbra) a 2016-os helyhatósági választások kampányában: a magyar polgármesterjelölt akkor a nyelvi jogok kiharcolását ígérte a szatmárnémetieknek